

RODINNÉ FIRMY JSOU KLÍČOVÉ, MÁME PRO NĚ SPECIÁLNÍ NABÍDKU

Rodinné firmy sehrávají v každé ekonomice významnou roli. Podílejí se totiž ve velké míře na tvorbě HDP (podle šetření Family Firm Institute tvoří dokonce něco mezi 70 až 90 % světového HDP), vytváří většinu pracovních míst, oproti jiným firmám jsou odolnější vůči krizím a bývají založeny na větší odpovědnosti ke svému okolí. Jejich přínosem pro jednotlivé státy je také fakt, že investice do rodinných firem zůstávají v příslušném regionu a tvoří tak základ jejich obslužnosti.

Dlouhodobě se o zakotvení definice rodinného podnikání v české legislativě snažila především Asociace malých a středních podniků a živnostníků (AMSP ČR). Bez této definice totiž nebylo možné rodinné firmy identifikovat a tím pádem je cíleně podporovat a ani sledovat jejich přínos pro ekonomiku, jako se tomu dělo v jiných vyspělých zemích. Definice rodinného podniku nakonec byla vládou schválena v květnu 2019 a o rok později došlo ještě k jejímu rozšíření (více viz box na str. 4).

O zápis do Registru rodinných podniků, který je zveřejněn na portálu Ministerstva průmyslu a obchodu www.businessinfo.cz, mohou firmy požádat na stránkách AMSP ČR prostřednictvím datové schránky za použití elektronic-

kého formuláře. Registrace běží od prvního března 2020 a v současné době (k 22. září 2020) je zaregistrováno 327 podnikatelských subjektů a v procesu posuzování jsou další desítky.

Registrace rodinným firmám mimo jiné umožňuje oficiálně používat označení „rodinný podnik“ a čerpat podporu ve formě finančních nástrojů za zvýhodněnějších podmínek, než kdyby rodinnou firmou nebyly. To se aktuálně týká třech programů EXPANZE-úvěry, EXPANZE-záruky a GEN-záruka od Českomoravské záruční a rozvojové banky (ČMZRB). Nicméně zvýhodněné financování mohou využít i v rámci jejich dalších produktů, jakými jsou například programy zaměřené na úspory energie, inovace apod. „Podpora rodinným firmám se vyplatí. Tyto peníze zůstávají u nás doma. Majitelé rodinných firem se spoléhají hlavně sami na sebe a státní pomoc nebudou nadužívat. ČMZRB je příkladem rychlé a účinné pomoci rodinnému podnikání,“ uvádí místopředseda představenstva AMSP ČR Libor Musil.

Přestože v souvislosti s koronavirovou krizí panuje v ekonomice nejistota, některý z produktů ČMZRB využila letos již každá sedmá firma, která nese oficiální označení „rodinný podnik“. «

Milí čtenáři,

naše banka nabízí zvýhodněné financování ve formě záruk a úvěrů rodinným firmám od svého založení, tj. od roku 1992. Rodinným podnikům je poskytovala ve stejné míře jako jakýmkoliv jiným firmám. Protože ale do loňského roku nebylo přesně specifikováno, jaký podnik lze považovat za rodinný a jaký nikoliv, můžeme jen odhadovat kolika rodinným podnikům jsme z téměř 50 tisíc podpořených podnikatelů od roku 1992 pomohli profinancovat jejich projekty. Přínos rodinných firem pro ekonomiku i podle zkušeností ze zahraničí je ale jednoznačný, a proto jsme společně s Ministerstvem průmyslu a obchodu v loňském roce, poté, co vláda rodinný podnik definovala a tuto definici schválila, začali připravovat speciální nabídku. Naším cílem bylo jednak podpořit jejich další rozvoj a růst a jednak usnadnit jejich setrvání na trhu v případě, že jejich zakladatel odchází do důchodu a hledá svého nástupce, ať už z řady rodinných příslušníků či nikoliv. Následující strany jsou proto věnovány rodinným firmám, o něž se opírá ekonomika každého vyspělého státu, a podpoře, kterou od naší banky mohou od 1. dubna letošního roku čerpat.

Přeji vám příjemné čtení!

Pavel Křivonožka

člen představenstva
zodpovědný za vedení obchodu

Rodinné firmy jsou dlouhodobě podporovány napříč celou Evropou

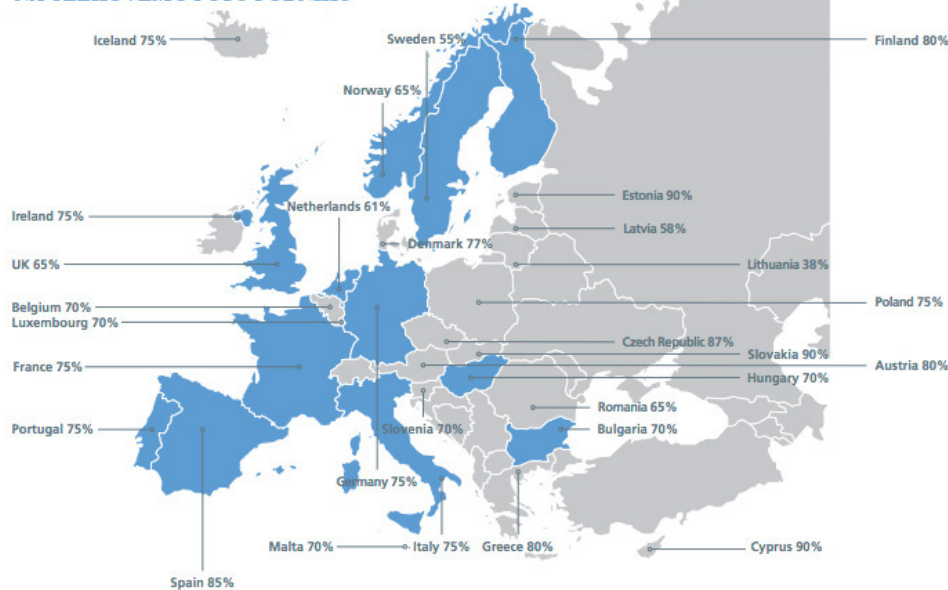
Oproti ČR většina států Evropy podporuje rodinné firmy dlouhodobě. Společným jmenovatelem je nyní nastavení podpory tak, aby vedla především k zajištění úspěšného řízení rodinných firem i v dalších letech, a to z důvodu generační obměny, jež je na pořadu dne ve většině evropských ekonomikách.

Na valném shromáždění Evropské asociace záručních institucí (AECM) zaznělo již v roce 2016, že tzv. family business, jakožto nejstarší forma podnikání, představuje zásadní sílu pro ekonomický rozvoj a představuje cca 70 % globálního HDP. Běžný je zejména v méně industrializovaných oblastech. Nepřekvapí proto, že až 80 % malých a středních podniků v Portugalsku s jeho zemědělskou výrobou tvoří právě rodinné podniky, které tímto vytvářejí až 65 % HDP.

Rodinné firmy zajišťují přes 70 % zaměstnanosti ve Španělsku, Rakousku a Itálii. V roce 2016 bylo více než 25 % vlastníků rodinných firem starších 70 let. Předávání řízení firem je problémem jak z důvodu nedostatku schopností či zájmu nástupců v rodině, tak i často nechota původních zakládajících majitelů včas odcházet do penze a připravovat své nástupce.

Podpora rodinných firem a zajištění jejich úspěšného řízení z důvodu generační obměny je tudíž v posledních letech důležitým tématem v podpoře národních či regionálních rozvojových bank v celé

PODÍL RODINNÝCH FIREM NA CELKOVÉM POČTU PODNIKŮ

Zdroj: European Family Business

řadě zemí Evropy. Např. maltská národní rozvojová banka MDB loni označila podporu rodinných firem jako jednu z priorit v podpoře malých a středních podniků (MSP). Tamější „Family Business Transfer Facility“ představuje 80% záruku na komerční úvěry pro MSP ve výši až 750 tis. EUR. Výhodou pro podpořené maltské podniky je získání takto podpořeného úvěru při nižším zajištění a za nižší než tržní úrokovou sazbu.

Segment rodinných firem je cílovou skupinou podpory též v Belgii, resp. v obou belgických regionech. V portfoliu záruk vlámské regionální rozvojové instituce PMV/z-Waarborgen tvořily v roce 2019 rodinné firmy cca 40 % klientů, což před-

stavuje celkový objem záruk ve výši cca 117 mil. EUR. Průměrná výše záruky za úvěry v záručním schématu PMV/z dosahuje 66 % , a využívají ji rodinné firmy, které mohou komerční bance nabídnout pouze omezené zajištění. Takových klientů podpořila PMV/z loni přes dva tisíce (průměrná výše záruky činila 146 tis. EUR). Obdobně valonská rozvojová instituce SOWALFIN zaznamenala v posledních letech stabilní nárůst podpory rodinného byznysu prostřednictvím záručních programů (v roce 2017 činila podpora tohoto segmentu 21,2 % všech poskytnutých záruk a během 9 měsíců roku 2020 již podpora přesáhla 25,8 % celkového objemu. «

Nákladný převod rodinného byznysu? Pomůže GEN-záruka

Program GEN-záruka usnadňuje předání rodinného podniku jinému podnikateli, aby i po generační obměně mohl pokračovat v činnosti. Nový vlastník tak může získat od ČMZRZB zdarma až 80% záruku za investiční úvěr, jímž bude odkup rodinné firmy nebo podílu v ní financovat.

Právě nyní, více než třicet let po revoluci, tedy od okamžiku, kdy se česká ekonomika otevřela možnostem svobodného podnikání, se mnoho majitelů rodinných firem dostává do věku, kdy řeší otázku předání či prodej svého

podnikání. Převod rodinného byznysu může být ale velmi nákladný. Pomoci v tomto případě může záruční program ČMZRZB GEN-záruka. Je určen pro podnikatele, kteří plánují nakoupit obchodní podíl v rodinném podniku, akcie rodinného podniku nebo odkoupit obchodní závod rodinného podniku.

S GEN-zárukou mohou podnikatelé získat záruku za investiční úvěr, jímž budou tento nákup financovat, a to až do výše 80 % jistiny zaručovaného úvěru. Délka ručení je přitom až osm let. Záruka je poskytována zdarma a nejsou

s ní spojeny žádné poplatky.

Zaručovaný úvěr mohou využít subjekty, které figurují jako kupující u transakci předávání rodinných podniků a zároveň splňují definici malého nebo středního podniku. Kupujícím tedy musí být podnikatel do 250 zaměstnanců, ročním obratem do 50 mil. EUR nebo bilanční sumou do 43 mil. EUR, nemusí se však jednat o rodinný podnik. Jím ale musí být prodávající, který se při žádosti o záruku kupujícím prokáže osvědčením o zápisu v Registru rodinných podniků. «

Bezúročné úvery rodinným firmám nabízíme až do 60 milionů korun

Rodinná firma, která oficiálně nese označení „rodinný podnik“, může od začátku dubna letošního roku čerpat bezúročný investiční úvěr z programu Expanze za ještě lepších podmínek, než mohla do té doby.

Program Expanze-úvěry je určen pro malé a střední podnikatele, kteří hledají zvýhodněné financování svých investičních aktivit. Na nákup strojů (nových i repasovaných), zařízení, technologií, programů, licencí a software nebo na pořízení či rekonstrukci nemovitostí ČMZRB podnikatelům nabízí bezúročné úvěry až do výše 45 % způsobilých výdajů projektu. Přičemž na dalších min. 20 % musí využít úvěr od spolupracující komerční banky či leasingové společnosti.

Rodinné firmy, které doloží osvědčení o zápisu v Registru rodinných podniků, mohou zažádat o úvěry od 650 tis. do 60 mil. Kč (pozn. minimální výše způsobilých výdajů projektu – to znamená například pořizovací hodnota stroje – tedy musí být 1,44 mil. Kč), s dobou splatnosti 10 let včetně odkladu

splátek až na 4 roky. Vedle toho mohou využít finanční příspěvek na úhradu úroků z komerčního úvěru až do výše 4 mil. Kč.

Úvěr od ČMZRB je bezúročný a nejsou s jeho poskytnutím a ani předčasným splacením spojeny žádné poplatky. Vzhledem k tomu, že ČMZRB propalci úroky u komerční části financování až do výše 4 mil. Kč, většina projektů rodinných firem tak bude v konečném

důsledku financována bezúročně.

Program Expanze-úvěry je určen pro malé a střední podniky, které realizují své projekty na území České republiky kromě hlavního města Prahy, a to v oblastech, jako jsou zpracovatelský průmysl, stavebnictví, maloobchod a velkoobchod, doprava a skladování, ubytování, stravování, pohostinství, informační a komunikační činnosti a další služby. «

Záruky pro rodinné firmy zdarma a až do výše 80 % jistiny úvěru

Cílem programu Expanze-záruky je usnadnit firmám, nejen těm rodinným, přístup k provozním a investičním úvěrům komerčních bank. Rodinné podniky ale tuto záruku mohou od začátku dubna letošního roku získat za ještě více výhodných podmínek.

ČMZRB nabízí rodinným firmám, pokud jsou zároveň malým nebo středním podnikem a plánují realizovat pro-

jekt na území České republiky s výjimkou hlavního města Prahy, záruku až do výše 80 % jistiny zaručovaného úvěru, s dobou ručení až 10 let. Výše těchto úvěrů se může pohybovat v rozmezí od 1 do 60 milionů korun. Záruka je poskytována zdarma a nejsou s ní spojeny žádné poplatky.

Podnikatelé mohou tuto záruku využít k získání úvěru, kterým budou financovat projekty investičního i provozního

charakteru. To znanemná například pořízení strojů a zařízení, technologií, nemovitostí (včetně jejich technického zhodnocení), pořízení programů a licencí. V případě provozních výdajů ji lze využít například na pořízení materiálu, zásob, na mzdy zaměstnanců, k úhradě nákladů na energie, nájemné, k úhradě dodavatelsko-odběratelských faktur. Nelze ji využít k financování splátek úvěru, leasingu apod.

Pro získání záruky za výše uvedených podmínek musí rodinné firmy předložit osvědčení o zápisu v Registru rodinných podniků.

Program Expanze-záruky je určen pro malé a střední podniky působící v oblastech, jako jsou zpracovatelský průmysl, stavebnictví, maloobchod a velkoobchod, doprava a skladování, ubytování, stravování, pohostinství, informační a komunikační činnosti a další služby. «

JAKÁ FIRMA JE RODINNÁ?

Rodinným podnikem je rodinná obchodní korporace nebo rodinná živnost.

Rodinnou obchodní korporací je obchodní korporace, ve které je nadpoloviční počet společníků tvořen členy jedné rodiny a alespoň jeden člen této rodiny je členem jejího statutárního orgánu nebo ve které členové jedné rodiny přímo nebo nepřímo vykonávají většinu hlasovacích práv a alespoň jeden člen této rodiny je členem statutárního orgánu této obchodní korporace; znaky rodinné obchodní korporace jsou splněny i tehdy, je-li jediným jejím společníkem člen jedné rodiny, který je současně členem statutárního orgánu, a alespoň jeden jiný člen téže rodiny je členem jejího statutárního orgánu, jejím zaměstnancem, jejím prokuristou nebo členem její dozorčí rady. Za rodinnou obchodní korporaci se považuje také obchodní korporace, ve které většinu hlasovacích práv vykonává ve prospěch jedné rodiny fundace nebo svěřenský správce svěřenského fondu, pokud je současně alespoň jeden člen této rodiny členem statutárního orgánu fundace, nebo svěřenský správce svěřenského fondu.

Rodinná živnost je podnikání, na kterém se svojí prací anebo majetkem podílejí nejméně dva členové jedné rodiny a nejméně jeden z členů této rodiny je držitelem živnostenského nebo jiného obdobného oprávnění nebo je oprávněn k podnikání z jiného důvodu.

Za členy jedné rodiny se pro účely rodinného podniku považují společně pracující manželé nebo partneři (dle zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů) nebo alespoň s jedním z manželů nebo partnerů i jejich příbuzní až do třetího stupně, osoby s manžely nebo partnery sešvagrené až do druhého stupně, dále osoby příbuzné v přímé linii, nebo sourozenci. Je-li mezi nimi osoba, která není plně svéprávná, zastupuje ji při hlasování zákonný zástupce, pokud je nezletilá, jinak opatrovník.

Bezúročně na úspory energie, rodinný sociální podnik i na provoz

Podpora rodinných firem u programu Expanze a tzv. GEN-záruky nekončí. Rodinné podniky mohou totiž podobně jako jiní podnikatelé využít i další záruční nebo úvěrové programy, které ČMZR nabízí. Záleží tedy pouze na tom, co konkrétně potřebují zafinancovat.

Pokud podnikatel plánuje realizovat projekt, který přinese min. 10 % úsporu na energiích (typicky např. pořízení úspornějšího stroje, zateplení budovy určené k podnikání, výměna oken, osvětlení, kotlů, využití obnovitelných zdrojů energie v podnikání apod.), může využít bezúročný úvěr z programu Úspory energie (místem realizace projektu je celá ČR vyjma Prahy), resp. Energ (místem realizace projektu musí být hlavní město Praha). V obou případech podnikatel získá bezúročný úvěr, a to až do výše 90 % způsobilých výdajů, resp. 70 %. Tento úvěr se pohybuje v rozmezí 500 tis. až 60 mil. Kč,

resp. 1 až 20 mil. Kč, s dobou splatnosti až deset let včetně možnosti odkladu splátek na 4, resp. 2 roky. Vedle toho ČMZR ještě v rámci těchto produktů podnikatelům poskytuje příspěvek na úhradu energetického posudku. Tyto energeticky úsporné programy mohou využít i velcí podnikatelé, tj. firmy s více než 250 zaměstnanci.

Pokud je rodinný podnik zároveň sociálním podnikem, může od ČMZR získat ještě bezúročný úvěr buď k úhradě provozních výdajů (vyjma mezd zaměstnanců, splátek jiných úvěrů apod.), nebo k pořízení strojů, technologií, nemovitostí, programů, licencí apod. Úvěr lze čerpat od 400 tis. do 250 mil. Kč a až na 90 % způsobilých výdajů. V případě investičního úvěru je doba splatnosti 12 let, v případě provozního úvěru 2 roky. V obou případech lze zdarma odložit splácení.

ČMZR nabízí podnikatelům ještě řadu dalších, především záručních pro-

gramů, jejichž cílem je usnadnit jim cestu k úvěrům od komerčních bank. Jde například o provozní záruku z programu COVID III, pokud firma byla zasažena koronavirovou krizí, záruku z programu Záruka ZRS, kterou lze využít v případě, že společnost plánuje investici na zahraničních trzích. Kompletní přehled podpory, kterou mohou rodinné firmy od ČMZR využít najdete na: www.cmzrb.cz/podnikatele/rodinne-firmy/. «

Zpravodaj vydává Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s., Jeruzalémská 964/4, 110 00 Praha 1
Redakce: Marie Lafantová, Miroslava Kohoutová, Petr Krupa (Odbor strategie a marketingu)

MK ČR E 17449

Vydáno v Praze dne 29. září 2020

Vychází nepravidelně. Zdarma.